

Sayı:2003-9

19 Şubat 2003

**TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI BÜNYESİNDE KURULAN
DİBS ÖDÜNÇ İŞLEMLERİ PİYASASI'NA İLİŞKİN
T.C. BAŞBAKANLIK HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI
İle
TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI
Ortak
BASIN DUYURUSU**

Bilindiği üzere, Piyasa Yapıcılığı Sistemi T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'na (Hazine) Eylül 2002 tarihinden itibaren yeniden faaliyete geçirilmiştir. Yaklaşık beş aydır yürürlükte olan sistem bu dönemde Hazine'nin iç borç yönetimini daha etkin olarak yürütebilmesine ve borçlanmasını başarılı bir şekilde sürdürmesine önemli katkı sağlamıştır.

3 Eylül 2002 tarihli basın duyurusunda Merkez Bankası, finansal piyasaların derinleşmesine, dolayısıyla para politikasının etkinliğinin artırılmasına sağlayacağı katkılar nedeniyle Piyasa Yapıcılığı Sistemi'ni destekleyeceğini belirtmiş ve Piyasa Yapıcısı bankalara Açık Piyasa İşlemleri (APİ) çerçevesinde, Türk Lirası likidite imkanı sağlayacağını kamuoyuna açıklamıştı. Merkez Bankası, enflasyon hedeflemesine yönelik ve dalgalı kur rejimini esas alan para politikası ile tutarlı olan bu uygulama çerçevesinde Piyasa Yapıcısı bankalara birincil piyasadan satın aldıkları net Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) tutarının % 10'una kadar ilave APİ işlem limiti sağlamıştır. Piyasa Yapıcısı bankalar bu imkanı repo işlemlerinde kullanabildikleri gibi, talepleri halinde limitlerinin yarısına kadar, ölçüt kıymetlerin APİ uygulama usulleri doğrultusunda Merkez Bankası'na doğrudan satımında da kullanabilmektedirler.

Merkez Bankası'nın Piyasa Yapıcılığı Sistemini desteklemesine yönelik ikinci kurumsal adımı, Banka bünyesinde DİBS Ödünç İşlemleri Piyasası'nın (Piyasa) kurulmasıdır. Merkez Bankası Kanunu'nun, Merkez Bankası'nın menkul kıymet ödünç işlemleri yapabilmesi ve ödünç işlemlerine aracılık edebilmesine ilişkin 52. maddesi ile Hazine'nin mali ajanlık ve haznedarlık görevini üstlenmesine ilişkin 41. maddesi, Piyasa'nın kurulması için yasal dayanağı

oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, teknik çalışmaları tamamlanan Piyasa, 24.02.2003 tarihi itibariyle faaliyete geçirilecektir.

DİBS Ödünç İşlemleri Piyasası'nda Merkez Bankası'nın temel rolü aracılıktır. Ancak, Merkez Bankası'nın DİBS Ödünç İşlemleri Piyasası'nda yürüteceği aracılık faaliyeti daha önce Bankalararası Para Piyasası ve Döviz ve Efektif Piyasaları'nda yürüttüğü aracılık faaliyetlerinden farklılık göstermektedir. Bankalararası Para Piyasası ve Döviz ve Efektif Piyasaları'nda Merkez Bankası aracılık işlevi gereği, gerçekleştirilen işlemlerin muhatabı konumundayken, DİBS Ödünç İşlemleri Piyasası'nda ödünç DİBS alan bir bankanın vadesinde DİBS'i iade etmemesi ve söz konusu DİBS'in ikincil piyasalardan karşılanamaması halinde, Hazine, Piyasa'nın işleyişinin sürdürülebilmesini teminen, teminat olarak tutulan DİBS'lerin Resmi Gazete'de ilan edilen fiyatı üzerinden erken itfasını gerçekleştirecek ve karşılığında ödünç işlemine konu olan DİBS'lerin tamamını, Resmi Gazete'de ilan edilen fiyat veya işlemiş faizli değerden düşük olanın altında kalmamak koşuluyla, belirlenecek fiyattan ihraç edecektir.

DİBS Ödünç İşlemleri Piyasası, ödünç DİBS vermek isteyen bankalara düşük risk ile ilave getiri elde etme imkanı yaratırken, ödünç alacak taraftaki Piyasa Yapıcısı bankaların ikincil piyasada kotasyon verme yükümlülüklerini kolaylaştırmaktadır.

DİBS Ödünç İşlemleri Piyasası'nın uygulama talimatına Merkez Bankası'nın internet sayfasından (www.tcmb.gov.tr/...) ulaşılabilir. Piyasa'nın işleyiş esasları aşağıdaki şekilde olacaktır:

DİBS Ödünç İşlemleri Piyasası'nda,

1- Hazine tarafından Piyasa Yapıcısı olarak seçilen bankalar ödünç DİBS alma ve verme işlemlerine taraf olabilecekler, Piyasa Yapıcısı olarak yetkilendirilmeyen bankalar, sadece ödünç DİBS veren taraf olabileceklerdir. Kurumsal ve bireysel yatırımcılar ile diğer finansal kurumlar ise, özel mevzuatlarında yer alan kısıtlamalar saklı kalmak kaydıyla portföylerinin bulunduğu bankalar aracılığı ile ödünç veren taraf olabileceklerdir.

2- Sadece Hazine tarafından ölçüt ihraç (benchmark) olarak kabul edilen DİBS'ler ödünç alma/verme işlemlerine konu olacaktır.

3- 1 Hafta, 2 Hafta, 1 Ay ve 3 Ay'lık vadelerde işlem yapılabilecek, maksimum vade, ödünce konu olan DİBS'in itfası ya da kupon ödemesinden bir gün önce olacaktır.

4- Piyasa çalışma saatleri 11:00 – 12:00 ve 13:00 – 15:00 olacaktır.

5- Ödünç alma/verme oranının belirlenmesinde rekabetçi piyasa koşulları geçerli olacaktır. Buna göre, katılımcılar ödünç almak ya da vermek istedikleri DİBS'in nominal tutarı ile birlikte, bu tutar üzerinden hesaplanacak olan ödünç alma/verme oranını talep/teklif edeceklerdir.

6- Teklifler nominal 500 milyar Türk Lirası ve katları olarak verilecektir.

7- İşlem yapacak bankalar, talep/tekliflerini EFT sisteminden Bankamıza ileteceklerdir. Piyasada DİBS tanımı ve vade türü aynı olan talep ve teklifler otomatik olarak karşılaştırılacaktır.

8- Ödünç veren konumunda olan bankaların tekliflerinin işleme konulabilmesi için teklif edilen tutardaki DİBS'i, ödünç DİBS almak isteyen Piyasa Yapıcısı bankaların taleplerinin işleme konulabilmesi için ise teminata konu olacak DİBS'leri Bankamız nezdinde bulundurmaları gerekmektedir. Piyasa'da nakit teminat kabul edilmeyecektir.

9- Piyasa işlemleri ile ilgili en son bilgiler Reuters Servisi aracılığıyla tüm sisteme bildirilecektir. Ölçüt DİBS'lerle ilgili, Piyasa'da bekleyen en iyi talep ve teklifler ile en son gerçekleşen işlemlere ait bilgiler katılımcılara, Reuters sistemindeki CBTU, CBTV sayfaları kullanılarak verilecektir. Piyasa'da bekleyen diğer talep/teklifler aynı sayfalarla ilgili derinlik sayfalarından (CBTW ve CBTX) izlenebilecektir.

10- Piyasa'nın gelişiminin sağlanabilmesini teminen yapılan işlemlerden Bankamızca başlangıçta 6 ay süre ile komisyon alınmayacaktır.

11- Hazine tarafından ihraç edilen her bir ölçüt DİBS Stoku'nun % 5'i kıymet bazında ödünç alma limiti; kıymet bazında ödünç alma limiti toplamları ise Piyasa'nın toplam işlem yapabilme limiti olacaktır.

12- Piyasa'da işlem yapmak isteyen her Piyasa Yapıcısı banka için ödünç alabilme limiti Hazine'nin ihraç ettiği Türk Lirası cinsinden DİBS'lerden aldığı ve itfa edilmemiş tutarları toplamının oransal payları dikkate alınarak kıymet bazında belirlenecektir.

13- Ödünç DİBS alan bankanın teminatına vadede yükümlülüğünü yerine getirinceye kadar ödünç aldığı DİBS'in Resmi Gazete'de yayımlanan fiyatı esas alınarak hesaplanan net değeri toplamı üzerinden Bankamız tarafından belirlenen fazla bulundurma oranları dikkate alınarak blokaj konulacaktır.

14- Ödünç DİBS alan bir banka vadesinde DİBS'i iade etmeyip, ödünç DİBS alma bedelini ödemediği takdirde, ilgili bankanın teminat deposunda işlem karşılığında bloke olarak tutulan DİBS'ler ikincil piyasada nakde çevrilecek ve öncelikle söz konusu DİBS piyasadan karşılanmaya çalışılacaktır. DİBS'in ikincil piyasadan karşılanamaması durumunda Hazine, Piyasa'nın işleyişinin sürdürülebilmesini teminen, teminat olarak tutulan DİBS'lerin Resmi Gazete'de ilan edilen fiyatı üzerinden erken itfasını gerçekleştirecek ve ödünç DİBS alma bedeli, komisyon ile BSMV tutarları düşüldükten sonra kalan tutar karşılığında ödünç işlemine konu olan DİBS'lerin tamamını, Resmi Gazete'de ilan edilen fiyat veya işlemiş faizli değerden düşük olanın altında kalmamak koşuluyla, belirlenecek fiyattan ihraç edecektir.

15- Gereğinde DİBS ödünç almalarda kullanılmak üzere Bankamıza teminat olarak verilen DİBS'lerden teminata esas teşkil eden kısım düşüldükten sonra artan kısım disponibiliteye sayılacaktır.

Kamuoyuna duyurulur.